

Kuncsorbán beiktatták a nyolcadik kunkapitányt

Az újkori kunkapitány-választást 2000-ben elevenítették fel kisújszállási hagyományörzők. Akkor Horváth Györgyöt választották meg I. újkori kunkapitánynak. Ma ő a nagykun főkapitány. A kunkapitány-választást azóta a kun települések is átvették. A beiktatást a redemptió májusi évfordulójához közel tartják, a kapitányi megbízatás mindenkinek egy évre szól. Április 28-án Ullár Imrét választották meg a nyolcadik kunkapitánynak Kuncsorbán.

Az új kapitány Horváth György nagykun főkapitány előtt tett esküt, majd tőle vette át a kapitányi kardot. A beiktatáson részt vett több korábbi kiskun és nagykun kapitány is. Most egy évig Ullár Imre viseli ezt a tiszteletet, s viszi tovább a kun hagyományörzést.

Az új vezető születése óta Kuncsorbán él. Gyermekkorától nagy rajongója és művelője a labdarúgásnak. Szervezője és aktív résztvevője a 25 évvel ezelőtt elindított Csorba Kupa sportnapnak. De nemcsak sporttevékenysége miatt illeti meg a kapitányi tiszteletet, hanem azért is, mert a társadalmi munkákból mindig kiveszi a részét. Az iskola és óvoda rendszeres támogatója. Akkor is legény volt a gáton, amikor baj volt. Az 1999—2000-es árvíz idején fáradtságot nem ismerve dolgozott. Amikor nem a focipályán rúgja a bőrt (vagy fújja a sipot) és nem az ártól menti a falut, akkor díjnyertes birkaporköltőjével veszi le családját és barátait a lábukról.

Képek a kunkapitány beiktatásáról

Sorozat: dr. Baski Imre turkológus, kiskunsági kun kutató

A Kunszövetség támogatásával hamarosan megjelenik dr. Baski Imre turkológus Csagircsa – Török és magyar névtani tanulmányok című kötete. A szerző az ELTE török filológiai tanszékén, a Vásáry István vezette Orientalisztikai kutatócsoportban dolgozik. Az 1981-2006 között írott tanulmányaiból szerkesztett kötetéről és eddigi munkásságáról beszélgettünk vele.

- *Honnan a kunok iránti érdeklődése?*

- Kunszentmiklóson születtem 1951. október 1-én. Hogy "igazi" kun vagyok-e, nem tudom. Annyi azonban bizonyos, hogy őseink a 18. század elején Baranya megyéből költöztek (vissza?) Kunszentmiklósról, s így tősgyökeres helybéliként kunnak tartjuk magunkat. Végső soron ez a családi kun öntudat vezetett engem a turkológiához.

Kisiskolásként fültnője voltam annak, hogy édesapám, aki gépkocsivezető volt, és juhász nagybátyám arról beszélgetett, hogy Kunszentmiklósról jön *Henkey Gyula* antropológus a kunokat "felmérni". Ennek kapcsán említették meg, hogy mi is kunok vagyunk.

Édesapám ekkor fejezte ki azon kívánságát, hogy jó lenne, ha valaki, talán épp "ez a gyerekek" kikutatná a kunok nyelvét és történetét. Így került az a bizonyos "bogár" a fülembé valamikor a hatvanas évek elején.

Ennek az lett a következménye, hogy történelemórákon mindig jobban figyeltem, amikor a kunokról, tehát a mi őseinkről volt szó. Történelemtanárom akkoriban *Galambos Sándor* volt, aki helytörténettel is foglalkozott, s így óhatatlanul megemlítette, hogy a kunok leszármazottai ma is itt élnek közöttünk.

Komolyabbra akkor fordult a dolog, amikor 1966-ban beiratkoztam a kalocsai I. István Gimnázium Mezőgazdasági Gépszerelő Szakközépiskolai tagozatára és bekerültem a Hunyadi János középiskolai kollégiumba. A következő évek alatt, nagyrészt az iskolában és a kollégiumban pezsgő szellemi élet hatására alakult ki véglegesen a humán tudományok iránti vonzalmam. A nyelveket, az irodalmat és a történelmet már korábban is szívesen tanultam.

A "kun kutatást" ekkor már a gyakorlatban is műveltem. Rendre vittem ki a gimnáziumi könyvtárból a kunokról szóló könyveket és hűségesen ki is céduláztam a fontos részleteket. A kun Mitatót ekkor írtam le Kunszentmiklóson *Szappanos Lukács* kun-magyar népművésztől.

A középiskola befejezése után két évig dolgoztam, időközben pedig az egyetemi felvételre készültem, méghozzá magyar-országiakra. 1972-ben fel is vettek az ELTE Bölcsészettudományi Karára és az Eötvös Kollégiumba. Tanulmányaimat megkezdtem a török előkészítő szakon is, mivel ekkor már tudtam, hogy a kun a török nyelvek családjába tartozik, s ha a kun nyelvvel akarok foglalkozni, akkor a török szakon (is) kell tanulnom. A magyar szakot az első év után leadtam, mert már akkor tudtam, hogy turkológus leszek.

- *Ez mégsem sikerült könnyen...*

- Így van. Egyetem után fél évig könyvtáros voltam az ELTE Budaörsi úti kollégiumában. Az ELTE Török Filológiai Tanszékén 1978-1982 között török és tatár nyelvet tanítottam külső előadóként, illetve tudományos ösztöndíjasként. Ugyanott részt vettem a *Kakuk Zsuzsa* professzor vezette tatár nyelvészeti kutatásokban. Később az MTA Altajisztikai Tanszéki Kutatócsoportjának is voltam munkatársa egy ideig, amikor is *Rásonyi László* professzornak voltam segítségére török személynévgyűjteménye feldolgozásában. 1979-ben bekapcsolódtam a Bács-Kiskun megyében folyó földrajzinév-gyűjtésbe is.

1979-ben házasságot kötöttem. Feleségem, *Moór Eszter*, az

Alsódunavölgyi Vízügyi Igazgatóság Kunszentmiklósi Szakasz-mérnökségén volt üzemmérnök. Egyetem előtt én is ott dolgoztam, ott ismerkedtünk össze. Ő is kiskunsági, pontosabban fülöpszállási származású. 1980-ban született meg fiunk, *Sándor Levente*, 1984-ben pedig kislányunk *Judit Dóra*. 1983-ban készült el családi házunk Tasskertesben, Kunszentmiklós kertvárosában, azóta is ott élünk, tehát a szülőföldbe eresztettünk gyökeret...

1982-ben 3 hónapos tanulmányúton voltam a Kazáni Állami Egyetemen. 1983-ban tettem bölcsészdoktori vizsgát.

1983. szeptember 1.-től akadémiai aspiránsként 3 éven keresztül kandidátusi értekezésem megírására és vizsgáim letételére készültem.

Vizsgáimat sikeresen letettem, a disszertáció azonban a szerencsétlen témaválasztás és a kedvezőtlen kutatási feltételek miatt nem készült el. Ugyanis a kiskunsági kun eredetű neveket szerettem volna feldolgozni, azonban az anyaggyűjtés során láttam, hogy az adott idő alatt nem tudom a kellő mennyiségű törökből (kunból) magyarázható eddig ismeretlen nevet összegyűjteni. Sajnos, a kutatást ezen a területen azóta sem volt alkalmam folytatni.

- *Mikor tudta folytatni a kutatásokat?*

- Kun kutatásaim folytatására ezt követő munkahelyeimen sem volt lehetőség, mivel mindig más kutatási feladataim voltak. 1988 nyaráig a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete Orientalisztikai Kutatócsoportjában voltam szerződéses tudományos segédmunkatárs.

Mivel akkor tudományos munkám folytatására nem látszott lehetőség, tanárként helyezkedtem el Szabadszálláson a Magyar Néphadsereg Szakközépiskolájában, ahol egy tanéven keresztül orosz és történelmet tanítottam. Ezt követően (1989-től 1993-ig) lakóhelyemen, a Baksay Sándor Gimnáziumban tanítottam angol és orosz nyelvet.

1993 tavaszán szerencsémre lehetőségem adódott a tudományos kutatói pályára való visszakerülésre. *Mándoky Kongur István* nagykun turkológus, egykori tanárom tragikus halála után felszabadult egy kutatói állás a MTA Altajisztikai Tanszéki Kutatócsoportjánál. A kutatócsoport vezetőjének, *Kara György* professzornak a bizalmából engem vettek fel a megüresedett helyre. Ismét speciális, és persze nem kun vonatkozású feladatot vállaltam, illetve kaptam.

A Rásonyi-hagyaték személyneveinek közzétételre való előkészítése volt az önként vállalt és hivatalosan is elfogadott feladatom.

Hogy mi a Rásonyi-hagyaték és hogy miért éppen nekem kellett feldolgoznom, annak ismertetése önmagában hosszú oldalakra nyúlna. Annyit kell előre bocsátanom, hogy Rásonyi László látása idős korára annyira megromlott, hogy már csak fényt és árnyékot látott.

A lényeg az, hogy egyetemista koromtól Rásonyi László 1984-ben bekövetkezett haláláig, rendszeresen segítettem őt török személynévgyűjteményének (ez az Onomasticon Turcicum) gondozásában. Idővel a professzor úr elfogadott társszerzőjének, majd végrendeletében rám testálta a munka befejezését. Így aztán, miután egyedül maradtam, és amint erre lehetőségem

nyílt, nekiláttam kötelességem teljesítésének. Szinte kizárólag e munkával és a hozzá nélkülözhetetlen török névtani kutatásokkal telt az elmúlt időszakból kb. tizenkét év.

Az ekkor megjelent magyar nyelvű török és magyar névtani tanulmányaimat *Csagircsa* című kötetemben olvashatják a tisztelt érdeklődők.

Ez idő alatt a számítógépes adatbázisba be kellett írnom kb. 44 ezer török nevet a szükséges kísérő információval együtt. Ezt követően ebből a sok adatból kellett megszerkesztenem a kéthasábos szótári formában megjelenő török onomasztikont. Nem volt meg a szükséges filológiai apparátus (bibliográfia, előszó, rövidítésjegyzék), sőt a speciális betűkészlet sem. Mindezt én készítettem el. Erről is további részletek találhatók a *Csagircsa* című kötetben.

Büszkén jelenthetem be ezen a fórumon is, hogy Rásonyi László életműve az Onomasticon Turcicum, amely egyben az én eddigi tudományos tevékenységem legnagyobb eredménye is, ez év legelején megjelent Bloomingtonban, két kötetben, összesen 970 oldal terjedelemben.

- Végre kész ez a hatalmas munka. Mi lesz a következő kutatási terve, amin dolgozni fog?

- Ha az ember befejez egy ilyen jelentős, több évig, sőt évtizedig tartó munkát, mindig valamiféle űrt, hiányt érez. Így voltam ezzel én magam is. Kellott egy kis átmeneti időszak ahhoz, hogy visszatérjek a korábbi kutatási témákhoz, hogy valami egészen mással foglalkozzam. Kutatómunkám szervezeti keretei lényegében nem változtak: továbbra is egy akadémiai tanszéki kutatócsoport tagja vagyok. Megváltozott viszont maga a kutatócsoport. A régi megszűnt és új alakult helyette Közép-Ázsiai Kuta-

tócsoport néven Vásáry István professzor vezetésével.

A kutatás tematikája lényegesen megváltozott mind tartalmi, mind pedig földrajzi tekintetben. Az első periódusban a közép-ázsiai török népnemek típusait tanulmányozom, később pedig Közép-Ázsia török nyelveivel foglalkozom a kutatócsoport elvárásainak megfelelően.

Remélem, hogy "kötelező" feladataim elvégzése mellett marad időm a régi témák kutatására is. Szeretnék többet foglalkozni a magyarországi besenyő és kun nyelvemlékekkel is. Úgy látom, hogy sok részletkérdés még tisztázásra szorul, s ehhez bizony újabb adatokra volna szükség. E területen sok munka vár még a felnövekvő kutató nemzedékekre.

DE

Felhívás!

Tisztelt kunszövetségi tagok, pártoló tagok!

Az előzőekben említett kötet végén található kun földrajzi névszótár szülőföldünkről hoz eddig ismeretlen adatokat, amelyek nemcsak a kutatók számára lesznek hasznosak, hanem az érdeklődő olvasókat is megörvendeztetik.

Kérem, lehetőségéhez mérten járuljon hozzá a könyv megjelenéséhez. A kötet támogatóit a könyv végén felsoroljuk.

Előfizetése: 2000,- Ft/ kötet.

Amennyiben szeretne hozzájárulni a könyv megjelenéséhez, azt átutalással az alábbi számlaszámon teheti meg:

OTP Zrt. 11742001-20041030.

Tisztelettel: dr. Fazekas Sándor elnök

A karcagi hősré emlékeztek

Az amerikai függetlenségi háború karcagi hősré, Fabriczy Kováts Mihály huszár ezredesre emlékeztek a napokban szülővárosában. Képünkön a Karcagi 13. Huszárezred Emlékraja látható.

Bemutkoznak a Pusztai rókák

Egyesületünk sokéves előzmények után 2004. tavaszán alakult meg Karcagon azzal a céllal, hogy őseink nagyszerű lovasnomád kultúráját felelevenítsük, ezzel gyarapítva magunk, honfitársaink és - a nagy karcagi néprajzkutató *Györffy Istvánnal* is szólva - Európa művelődését (újra).

Ennek érdekében a honfoglaláskori hagyományörző mozgalomba illeszkedve igyekszünk megtanulni őseink hadikultúráját, és maradék lehetőségeinkkel minél teljesebben megélni, újratanulni a lovasnomád életmódot, hogy valamit visszahozzunk és átmentsünk a mai műanyag valóságba - hiszen nagy szükség lenne erre az elveszett tudásra helyes utunk megtalálásához.

Egyesületünk külön súlyt helyez a kun hagyomány ápolására, egyesületünk székhelyeként egy hagyományos nagykun tanya szolgál Karcag határában a Kecskeri pusztán, ahol lovakat, marhákat és rackajuhot legeltetünk. A tanya díszje a Mongóliából hozott eredeti kazak jurta, ami a táborok idején szolgál, illetve szívesen bemutatjuk külső hagyományörző rendezvényeken is.

Egyesületünk tevékenysége:

- lovasnomád harci bemutatók,
- lovas íjászat, egyéb fegyverek használata lóról (kopja, kelevéz, karikásostor, fokos, szablya),
- lovasoktatás, lovastúrák, (Kalotaszeg, Hortobágy),
- honfoglalás-kori tábor (lovaglás, természet- és kultúraismeret, kézműves foglalkozások),
- versenyek (lovas íjászat, kun viadal Kisújszállás),
- hagyományörző rendezvények (Kun Hagyományok Napja Karcag)

Egyesületünk tevékenységéről bővebben olvashatnak a <http://pusztairoka.extra.hu> weblapon.

Bene Sándor

Kun Hírmondó * a Kunszövetség hírlevele * Kiadja a Kunszövetség ügyvivői testülete* Felelős szerkesztő: Daróczi Erzsébet
Szerkesztőbizottság: dr. Fazekas Sándor, dr. Baski Imre, dr. Magyar Gábor, Kovács Sándor, Fejes György, Horváth György,
Kun Csaba, dr. Mándoki István, Szilágyi Lajos †Sudár István
Szerkesztőség címe: 5300 Karcag, Városháza, Kossuth tér 1., tel.: (30) 903-7732,
web: www.kunszovetseg.hu, e-mail: kunszovetseg@t-online.hu